

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Національний авіаційний університет
Освітня програма	49904 Соціологія
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	054 Соціологія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Національний авіаційний університет
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	49904
Назва ОП	Соціологія
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	054 Соціологія
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Безрукова Ольга Анатоліївна, Безуглова Валерія Дмитрівна, Баршацька Галина Юріївна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	08.05.2023 р. – 10.05.2023 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП https://nau.edu.ua/site/variables/news/2023/4/054_49904%20PhD%20%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%20%D0%A1%D0%9E.pdf

Програма візиту експертної групи <https://ksp.nau.edu.ua/2023/05/07/prohrama-provedennia-akredytatsiinoi-ekspertyzy-osvitnoi-prohramy-sotsiolohiia-id-u-iedbo-49904-spetsialnosti-054-sotsiolohiia-za-tretim-rivnem-vyshchoi-osvity-sprava-1134-as-23/>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Під час акредитації експертною групою (далі - ЕГ) було перевірено та уточнено інформацію, яка надана у відомостях самооцінювання та додаткових документах, надісланих гарантом, проведено зустрічі згідно з узгодженою програмою візиту, проаналізовано додаткові документи. У підсумку можна зробити висновок, що ОНП «Соціологія» має чітко сформульовані цілі, які в цілому збігаються із місією і зазначеними стратегічними напрямками ЗВО і орієнтована на підготовку фахівців, здатних застосовувати набуті знання та вміння щодо генерації нових знань та інноваційних ідей на основі інтеграції та інтернаціоналізації освіти, досліджень та практики. ЕГ встановлено, що в університеті існує тісна співпраця із роботодавцями. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню цілей та ПРН. Освітній процес побудований на основі студентоцентрованого підходу та відповідає принципам академічної свободи. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів є чіткими і дозволяють встановити досягнення ПРН для кожного ОК, визначеного ОНП. Наукова діяльність аспірантів відповідає напрямкам досліджень наукових керівників. Аспіранти та їх наукові керівники проводять власні наукові дослідження, результати яких періодично публікують у наукових виданнях.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Під час роботи ЕГ встановила сильні та позитивні сторони ОНП: - активна залученість професіоналів в галузі до розробки та перегляду ОНП. - належний рівень набуття соціальних навичок завдяки вибірковій складовій ОНП та застосування різноманітних методів навчання. - наявність у аспірантів наукових публікацій в наукометричних баз даних Scopus та Web of Science. - чітка та зрозуміла політика, стандартів і процедур дотримання академічної доброчесності - зміст ОНП забезпечує повноцінну підготовку до дослідницької діяльності - чіткі та зрозумілі правила прийому на навчання за ОП і не містять дискримінаційних положень. - дієва практика врегулювання й вирішення конфліктних ситуацій - Інфраструктура закладу (мультимедійні аудиторії, соціологічна лабораторія, наукова бібліотека) сприяють реалізації ОНП; НАУ дбає про безпеку учасників освітнього процесу шляхом забезпечення облаштованих укриттів і проведення інструктажів з техніки безпеки - висока інформативність й структурованість сторінки «Аспірантури та докторантури»

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Підсумки слабких сторін: - відсутність фактичних доказів залучення здобувачів до обговорення ОНП; - при перегляді ОНП не враховані рекомендації та пропозиції стейкхолдерів; -ЗК, СК та ПРН в робочих програмах не відповідають матриці програмних компетентностей зазначених в описі ОНП; - НП, теми робочих програм ОК не відповідають тематиці досліджень здобувачів з напрямків авіа-, громадський транспорт, феномен війни; - формалізована система проведення опитувань, не передбачено оцінювання окремих освітніх компонент. Результати опитувань не враховані при перегляді ОНП, учасники опитувань не інформуються про результати опитувань; - учасники освітнього процесу не залучені до реалізації міжнародних наукових проектів; - відсутність договорів про співпрацю з ЗВО ЄС та України; - наукові керівники та здобувачі не беруть участь в реалізації міжнародних наукових проектів; - зміст програм фахових випробувань є складним для вступу здобувачів без базової соціологічної освіти; - низький рівень академічної мобільності аспірантів; - не дієвий механізм визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті; - відсутність ліцензійних програм для обробки результатів емпіричних досліджень; - відсутність оприлюднення пропозицій стейкхолдерів на сторінці «Проекти ОП». Рекомендації надані ЕГ можна впровадити у короткий час: Створити механізм залучення здобувачів ОНП при перегляді ОНП ввести до групи забезпечення ОНП представника від здобувачів. Враховувати рекомендації стейкхолдерів, додати до переліку ОК «Діджитал соціологія», «Соціологія креативних індустрій», дисципліну з глобалістики. Привести ЗК, СК та ПРН в робочих програмах у відповідність до матриці програмних компетентностей зазначених в описі ОНП і оновити каталог вибіркових дисциплін з урахуванням наукових інтересів здобувачів. З метою реального оцінювання рівня задоволеності окремими освітніми компонентами переглянути інструментарій опитування Залучати здобувачів до розробки та подання грантових заявок для реалізації міжнародних проектів, отримання фінансування на власні дослідження, зокрема в співпраці з науковими керівниками. Провести роботу з налагодження співпраці з освітніми установами ЄС та України, підписати договори про співпрацю. Враховуючи місію університету, напрямки наукових досліджень НПП, НДР кафедри та тематику дисертаційних досліджень здобувачів включити до ОК «Соціологію транспорту» Переглянути програму вступного випробування Розробити чіткі рекомендації для здобувачів та НПП щодо перезарахування здобутків неформальної освіти, прописати наявність такої можливості в РНП відповідних ОК Залучати аспірантів до програм академічної мобільності та/або спільних міжнародних проектів з НПП. Впровадити використання безкоштовної ліцензійної програми для обробки даних, включити в перелік ВК дисципліну для опанування ПЗ Оприлюднити пропозиції стейкхолдерів на сторінці «Проекти ОП»

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

На сайті ЗВО розміщена Доктрина розвитку НАУ на 2015-2024 рр. <https://nau.edu.ua/ua/menu/un%D1%96versitet/doktryna-rozvytku.html> Згідно цього документу місія НАУ орієнтована на зміцнення освітньо-наукового потенціалу держави шляхом підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців різних освітніх ступенів, конкурентоспроможних на світовому ринку праці, для авіаційної та інших галузей економіки, генерації нових знань та інноваційних ідей на основі інтеграції та інтернаціоналізації освіти, досліджень та практики. Однією із стратегічної метою ЗВО є забезпечення інноваційного прориву в сфері підготовки елітних фахівців різних освітніх ступенів, виконання перспективних наукових досліджень, розроблення та комерціалізації технологій з пріоритетних наукових напрямків. ОНП має чітко сформульовані цілі, які в цілому збігаються із місією і зазначеними стратегічними напрямками ЗВО і орієнтована на підготовку фахівців, здатних застосовувати набуті знання та вміння щодо генерації нових знань та інноваційних ідей на основі інтеграції та інтернаціоналізації освіти, досліджень та практики. Як зазначив під час зустрічі проректор з наукової роботи та інноваційного розвитку Шкуратов О.І. зв'язок ОНП з місією та стратегією ЗВО пов'язано в потужному науковому потенціалі НПП завдяки якому вирішуються освітні та наукові проблеми. ОНП Соціологія вбудована в діяльність ЗВО. Тому ЕГ вважає, що ОП має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії розвитку ЗВО. Оскільки Доктрина розвитку НАУ на 2015-2024 рр. <https://nau.edu.ua/ua/menu/un%D1%96versitet/doktryna-rozvytku.htm> була впроваджена в дію у 2015 році ЕГ рекомендує при перегляді та оновленні ОПН врахувати суспільні зміни та новітні тенденції розвитку освіти в Україні

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Цілі ОП та ПРН визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін (стейкгоल्дерів). Як зазначила гарант при реалізації ОНП був налагоджений тісний зв'язок зі стейкгольдерами. На протязі 2020-2023 рр. проводилися гостьові лекції за участю Я. Зоськи (д.соц.н., професором) на тему «Особливості підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня до підготовки та написання дисертаційного дослідження (<http://surl.li/ghjgy>); Л. Чупрієм (д.політ.н, професором, головою громадської організації "Демократичні ініціативи молоді") на тему "Соціокультурний дискурс глобалізованого світу: наука, освіта, комунікація" (<http://surl.li/euhpv>); керівником програми Вааду України "Відновлення під час війни" Й. Зісельсом на тему "Відновлення під час війни: від ідеї до дій" (<http://surl.li/euhul>); Б. Оклі (професоркою Оклендського університету) на тему «Ефективні способи викладання та навчання під час війни» (<http://surl.li/euhox>); з Гаєне Нуріджанян, Катериною Бусол, Лесею Дудою (в рамках міжнародно-правового і гендерного дискурсу «Злочини під час війни») (<http://surl.li/elwna>); з відомим дослідником Андреасом Умланд на тему «Українська криза, поза заголовками» (<http://surl.li/elwom>); представника Ради роботодавців ФЛСК НАУ, заступника директора з наукової роботи ГО «Соціополіс» С.Літвінова (<https://flsc.nau.edu.ua/gada-robotodavtsiv-2/>); Під час зустрічі зі стейкгольдерами Г. Андрущенко зазначила, що вона надавала рецензію на ОНП, приймала участь в обговоренні ОНП. Для підсилення фокусу ОНП Ганна Іванівна рекомендувала вести в перелік ОК «Діджитал соціологія», «Соціологія креативних індустрій» а Л.Чупрій, який також брав участь в обговоренні ОНП рекомендував додати до переліку ОК дисципліну з глобалістики. Аспіранти також зазначили що їх запросили на засідання кафедри для обговорення змін до ОНП, вони приймають участь у моніторингу якості реалізації ОНП шляхом їх анкетування. ЗВО на постійній основі проводить моніторинг якості реалізації ОНП. Результати опитування оприлюднені на сторінці кафедри. Зробивши аналіз ОНП 2022 р.н. ЕГ не побачила у групі розробників представників здобувачів та роботодавців. Також не були враховані рекомендації стейкгольдерів, тому рекомендуємо для відображення фокусу ОНП, тематики дисертаційних досліджень, рекомендацій стейкгольдерів, врахувати пропозиції і ввести до складу робочої групи ОНП аспірантів та роботодавців.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Цілі освітньої програми та результати навчання визначаються з досвідом аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм. Як зазначила гарант в процесі формулювання цілей та ПРН ОНП був врахований досвід вітчизняних ЗВО, таких як: КНУ ім.Т.Шевченка, Національного технічного університету України «Київського політехнічного університету», Криворізького державного педагогічного університету, Харківського національного

університету ім. В.Н.Каразіна Серед іноземних ЗВО вивчався досвід Tallinn University (Естонія), University of Wroclaw (Польща), Atlantic International University (США), University of Lincoln (Великобританія), Royal Roads University (Канада). Під час зустрічі проректор з наукової роботи та інноваційного розвитку О.Шкуратов зазначив, що під час щорічного перегляду ОНП залучаються стейкхолдери як науково-педагогічного напрямку так і з реального сектору економіки, приватний сектор, котрий займається організацією та проведенням соціологічних досліджень. Зокрема, при зустрічі О.Позній представник ТОВ «Інформаційне агентство «Слово і діло» підтвердив, що він брав участь в обговоренні змін до ОНП та надав рекомендації врахування регіонального контексту в підготовці здобувачів. В рецензії д.соц.н., проф Г. Андрущенко акцентувала увагу, що ОНП враховує запит ринку праці, міжнародної практики наукових маркетингових досліджень, програма добре інтегрована, здатна забезпечити формування загальних та фахових компетентностей. Тому ЕГ встановила, що цілі ОНП цілком визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

На момент впровадження ОНП 2019 стандарту Вищої освіти не було прийнято. Після затвердження та введення в дію Стандарту вищої освіти: третій (освітньо-науковий) рівень, галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальність 054 Соціологія наказом Міністерства освіти і науки України від 30.12.2021 р. ОНП в 2022 році була переглянута і приведена у відповідність до Стандарту. Зробивши аналіз ОНП ЕГ встановила відповідність ПРН зазначених у Стандарті

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

ОП відповідає цілям та місії ЗВО, враховує інтереси та пропозиції груп стейкхолдерів. Позитивною стороною є активна залученість професіоналів в галузі до розробки та перегляду ОНП

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Зробивши аналіз опису ОНП та за результатами зустрічей, ЕГ встановила наступні слабкі сторони та не суттєві недоліки, котрі можна виправити протягом наступного навчального року: - відсутність у групі розробників представників студентства; - при перегляді ОНП не враховані рекомендації та пропозиції стейкхолдерів. Оскільки ЕГ не отримала жодних фактичних доказів залучення здобувачів освіти до обговорення ОНП, тому рекомендуємо продумати механізм регулярного формального залучення здобувачів ОНП, а також при перегляді ОНП ввести до групи забезпечення ОНП представника від здобувачів. При запланованому ЗВО перегляді ОНП у 2023-2024 н.р. враховувати рекомендації стейкхолдерів, вести до ОК «Діджитал соціологія», «Соціологія креативних індустрій», додати до переліку ОК дисципліну з глобалістики. Враховуючи місію університету, напрямки наукових досліджень НПП, НДР кафедри та тематику дисертаційних досліджень здобувачів ЕГ рекомендує включити до ОК ОНП при наступному перегляді «Соціологію транспорту». Оскільки Доктрина розвитку НАУ на 2015-2024 рр. <https://nau.edu.ua/ua/menu/un%D1%96versitet/doktryna-rozvytku.htm> була впроваджена в дію у 2015 році ЕГ рекомендує при перегляді та оновленні ОНП врахувати суспільні зміни та новітні тенденції розвитку освіти в Україні.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

ОНП має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії ЗВО. Програмні результати навчання відповідають Стандарту вищої освіти за спеціальністю 054 Соціологія для третього (освітньо-наукового) рівня. При формуванні цілей ОНП та програмних результатів навчання враховано тенденції розвитку спеціальності, потреби ринку праці, регіональний контекст, досвід вітчизняних освітніх програм. Повна відповідність за підкритерієм 1.1., 1.3, 1.4. Часткова відповідність за підкритерієм 1.2. (відсутність у групі розробників представників студентства). ОП має достатній рівень узгодженості із якісними характеристиками за критерієм та підкритеріями 1. Слабкі сторони не

впливають на якість ОНП через те, що освітньо-наукова програма дозволяє досягти програмних результатів навчання. Згідно з наведеними даними можемо стверджувати, що Критерій 1 відповідає рівню В, вказаний недолік не є суттєвим.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Загальний обсяг ОНП «Соціологія» 60 кредитів ЄКТС, 45 кредитів ЄКТС спрямовані на формування компетентностей, визначених Стандартом вищої освіти, 15 кредитів ЄКТС (що встановлює 25%) на дисципліни за вибором здобувачів.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

ОНП «Соціологія» є структурованою у контексті загального часу навчання. ЕГ констатувала пропорційний розподіл кредитів навчання. Освітні компоненти підпорядковані певній логіці навчання і викладання. Зміст ОНП «Соціологія» чітко структурований за двома групами ОК: обов'язкові та варіативні. Обов'язковий компонент включає цикл дисциплін з оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями (9 кредитів ЄКТС), цикл дисциплін з набуття універсальних навичок дослідника та викладача (6 кредитів ЄКТС), цикл дисциплін із оволодіння глибинними знаннями зі спеціальності (15 кредитів ЄКТС), цикл дисциплін зі здобуття мовних компетентностей (6 кредитів ЄКТС), цикл практичної підготовки (6 кредитів ЄКТС) Варіативний компонент складає 15 кредитів ЄКТС та дає змогу сформувати індивідуальну траєкторію здобувача. Усі програмні результати за ОНП навчання досягаються її обов'язковими освітніми компонентами. В Переліку ОК є дисципліни, повністю пов'язані з напрямками дисертаційних досліджень здобувачів з тематики освіти та візуальної соціології. Проте ЕГ не побачила в навчальному плані, в темах робочих програм ОК котрі б відповідали тематиці досліджень здобувачів з напрямків авіа-, громадський транспорт, феномен війни. Зробивши аналіз ПРН зазначених в описі ОНП і ПРН робочих програмах ЕГ встановила невідповідність. Так в Робочій програмі «Соціологія соціології» зазначено ПРН 06, 07, 08,10,12, а в описі ОНП зазначені ПРН 04,06,07 В робочій програмі «Соціологія науки» ПРН 01, 06-12, а в описі ОНП ПРН01, 02, 06-012. Навчальна дисципліна «Андрагогіка та інноваційні освітні технології вищої освіти» також прослідковується невідповідність ПРН зазначених в описі ОНП. Тому ЕГ рекомендує при перегляді РНП на 2023-2024 н.р. до початку н. р. привести ЗК, СК та ПРН в робочих програмах до відповідності до матриці програмних компетентностей зазначених в описі ОНП.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОНП в цілому відповідає предметній області спеціальності 054 «Соціологія». За результатами зустрічей зі здобувачами підтверджено, що ОНП «Соціологія» забезпечує підготовку фахівців, здатних розв'язувати комплексні проблеми професійної та / або дослідницько-інноваційної діяльності передбачає переосмислення наявних та створення новітніх професійних практик відповідно до потенціалу соціологічного знання в його класичному, некласичному та постнекласичному вимірах, що визначено як основний фокус ОНП. Аналіз опису ОНП «Соціологія», а також змісту РНП свідчить на користь відповідності ОНП в цілому та зокрема обов'язкових освітніх компонентів предметній області спеціальності 054 «Соціологія». ОК «Соціологія ризику», «Соціологія соціології», «Соціологія науки» відповідають за змістом третьому рівню вищої освіти. Для посилення зв'язку з темами дисертаційних досліджень здобувачів було б доречно внести РНП теми, згідно з затвердженими темами здобувачів та на практичних заняттях працювати з матеріалом їх наукових розвідок. Детальне знайомство зі змістом РНП «Академічне письмо англійською мовою» підтвердило повну відповідність предметній області спеціальності 054 «Соціологія». А загальноуніверситетські дисципліни «Правове, економічне та інформаційне забезпечення наукових досліджень», «Когнітивні технології та прогнозування стану соціотехнічних та соціокультурних систем» відповідають потребам здобувачів в опануванні навичок наукових досліджень, хоча і потребують перегляду в контексті оновлення посилань на правові документи та на дослідження в межах предметної галузі 054. Наукова складова ОНП передбачає обов'язкові щорічні публікації аспірантів у фахових наукових виданнях з соціології, участь у соціологічних конференціях або соціологічних секціях конференцій, проведення власних соціологічних досліджень, результати яких складуть емпіричну базу дисертації, написання тексту дисертації. ОНП не є міждисциплінарною.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Вільний вибір здобувачами навчальних дисциплін визначено у Положенні про формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача вищої освіти в Національному авіаційному університеті (<https://bit.ly/zotUwRb>). Наявність можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача на цій ОНП підтверджується змістом індивідуальних планів здобувачів, наданих ЕГ у якості дод. доказів. Представлені документи за своєю структурою відповідають стандарту ЗВО та містять узагальнену інформацію про навчання та наукову роботу за кожним роком виконання ОНП, а також інформацію про стажування та результати щорічної атестації. Здобувачі на зустрічі підтвердили, що мають такі індивідуальні плани, описали в загальних рисах їх складові. На зустрічах з керівним складом та здобувачами було підтверджено процедуру вибірковості. Зі спілкування зі здобувачами є зрозумілим, що процедура вибору є для них звичною. Вони вважають її відкритою і такою, що задовольняє їх потреби. Бесіда зі здобувачами ОНП «Соціологія» показала, що здійснення вибору ОК є для них цілком звичною і буденною процедурою. На сайті відділу аспірантури і докторантури наведено перелік ВК, запропонованих кафедрою з додаванням силабусів (<http://asdoc.nau.edu.ua/golovne-menyu/galuz%D1%96-znan,-specz%D1%96balnost%D1%96,-l%D1%96cenzovaniy-obsyag,-osv%D1%96tn%D1%96-programi-ta-sertif%D1%96kati-pro-akreditacz%D1%96yu/vib%D1%96rkov%D1%96-navchaln%D1%96-discipl%D1%96ni>). Таким чином здобувачі мають можливість ознайомитися зі змістом ВК та зробити свій вибір через внутрішню систему НАУ, а потім в паперовому вигляді написати заяву про вибір дисципліни. Але слід зазначити, що більшість дисциплін вільного вибору лише опосередковано відповідають інтересам власних наукових досліджень здобувачів. Для здобувачів, чий науковий інтерес спрямований в дослідження сфери освіти, є вибір з декількох ВК, здобувачі ж, що досліджують тематику транспорту, війни такого вибору не мають. Тож більш доречним було б оновлювати перелік вибіркових дисциплін з урахуванням саме затверджених тем дисертаційних досліджень. Також у якості дод. доказів були надані протоколи засідань кафедри, на яких протягом останніх трьох н.р. перелік ВК, обраних здобувачами не змінювався. Це ще раз підтверджує необхідність оновлення переліку ВК. На ОНП велика увага приділяється обранню теми дисертації та наукового керівника. Здобувачі і представники НПП, які є науковими керівниками, а їх лише двоє, розповіли, що процедура вступу до аспірантури передбачає опис вступником власних наукових інтересів. На цій підставі підбирається науковий керівник. Процес формулювання теми дисертації відбувається спільно з науковим керівником і затверджується на засіданні кафедри.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

У відомостях СО зазначено, що практична підготовка забезпечується теоретичним підґрунтям у вигляді дисциплін «Андрагогіка та інноваційні освітні технології вищої освіти», «Вища освіта як предмет соціологічної концептуалізації», «Соціологія науки», тощо, які необхідні для подальшої професійної діяльності у ролі викладача та дослідника. В ОНП передбачена фахова науково-педагогічна практика, яка як і вказані вище ОК формує у здобувачів наступні фахові компетентності: здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті; здатність дотримуватись етики досліджень, а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності. Практична підготовка здобувачів за ОНП «Соціологія» здійснюється також через залученість до роботи наукових гуртків (Корень Є., Хомерікі, М., Перелигін Т., Несторук О., Кондратенко В., Зубець О. беруть участь у наукових гуртках кафедри: «Основи візуальної аналітики та соціології візуального символізму», «Політія»), на засіданнях яких здобувачі мають можливість отримати підтримку (від викладачів, фахівців-практиків) та практичне оформлення своїх наукових ідей. На зустрічі здобувачі підтвердили, що наукові керівники та інші НПП активно залучають їх до щорічних наукових конференцій. Аналіз інформації про апробацію їх наукових розвідок, яка була надана в якості дод. доказів, свідчить, що здобувачі беруть участь в міжнародній науково-практичній конференції молодих вчених і студентів НАУ «Політ. Сучасні проблеми науки». Здобувач Корень Є. брав участь в X Міжнародній програмі підвищення кваліфікації «Разом із Нобелівськими Лауреатами: Цінності, Досвід, Знання, Компетентності і Технології для Формування Успішної Особистості та Трансформації Оточуючого Світу» (2023); Перелигін Т., Хомерікі М., Корень Є.- відповідальні виконавці науково-дослідної теми кафедри соціології та політології на тему «Авіапасажири як предмет соціологічного дослідження: науково-інституційні аспекти». Результати опитування здобувачів (<https://cutt.ly/w6lNRny>) свідчать про те, що загалом респонденти задоволені навчанням на даній ОНП, хоча і потребують покращення рівня програмного забезпечення для аналізу результатів власних емпіричних досліджень, але очікування стосовно навчання на ОНП головним чином виправдались. Роботодавці зазначили за результатами опитування (<https://cutt.ly/56lMckl>) та під час зустрічі, що ОНП потребує оновлення в переліку ОК та посилення практичної (дослідницької) складової навчання, зокрема з урахуванням змін в суспільстві, що супроводжували карантин та відбулися під час війни.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Навчання за ОНП забезпечує набуття та розвиток соціальних навичок за рахунок використання різноманітних форм та методів навчання: методів групової роботи, створення наукових проєктів (Д. Шевчука); застосування лекцій-полілогу, дебатів, проблемних ситуацій, наукових міні-конференцій, практикумів (Ю. Романенко), використання проблемних методів й кейс-ситуацій, розвиток діалогічного мислення (М. Стригуль). Здобувачі вищої освіти (Є. Корень) підтвердили цю інформацію. Крім цього, на зустрічі з адміністративним персоналом заступник декана

факультету лінгвістики та соціальних комунікацій А. Кокарєва зауважила, що в НАУ наявний спеціально створений проєкт «Soft skills», який передбачає проведення різноманітних тренінгів. В умовах дистанційного часу навички критичного мислення та креативності можуть здобути на базі Центру інноваційних освітніх технологій НАУ (<http://surl.li/enyuw>). Таким чином, ЗВО сприяє розвитку комунікативних, організаційних, управлінських навичок, творчо й критично підходить до вирішення завдання, вмінню переконань.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт відсутній

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Начальник відділу моніторингу якості вищої освіти А. Гізун зазначив, що тижневе навантаження аспірантів відповідає досягненим цілям та програмним результатам навчання, завдяки досить оптимальному навантаженню, яке досягнуто за рахунок коригування завдань, а саме формування конкретних, лаконічних та адекватних за часом самостійної роботи студентів. Під час зустрічі із гарантом, було зазначено, що під час розподілу та фактичним навантаженням враховується результати опитування здобувачів та їх побажання щодо обсягу освітніх компонентів ОНП. За результатами спілкування із здобувачами можна зробити висновок, що поточний розподіл навантаження є для них прийнятним.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

В НАУ наявні нормативно-правові підстави, зокрема Положення про дуальну форму здобуття вищої освіти в Національному авіаційному університеті» (<http://surl.li/brita>), які передбачають реалізацію дуальної освіти. Поки на ОНП Соціологія такої практики не було. На зустрічі з адміністративним персоналом (А. Гізун, А. Лелеченко) було виявлено, що заклад розглядає можливості впровадження дуальної освіти. Наразі, на аерокосмічному факультеті готується проєкт на магістратурі, результати якого продемонструють спроможність впровадження такої практики.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Під час зустрічей ЕГ встановила, що здобувачі ОНП мають можливість формувати свою індивідуальну освітню траєкторію. Належний рівень набуття соціальних навичок завдяки вибірковій складовій ОНП та застосування різноманітних методів навчання.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Серед слабких сторін даного критерію ЕГ відмічає наступне:- ЗК, СК та ПРН в робочих програмах не відповідають матриці програмних компетентностей зазначених в описі ОНП; - навчальні дисципліни частково враховують наукові інтереси здобувачів. ЕГ рекомендує при перегляді РНП на 2023-2024 н.р. до початку н. р. привести ЗК, СК та ПРН в робочих програмах у відповідність до матриці програмних компетентностей зазначених в описі ОНП і оновити каталог вибіркового дисциплін з урахуванням наукових інтересів здобувачів.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Виходячи із аналізу документів, результатів зустрічей зі стейкхолдерами, можна зробити висновок щодо відповідності ОНП за критерієм 2.1, 2.6.; часткова невідповідність за підкритерієм 2.2 (невідповідність в РНП ПРН, зазначених в описі ОНП) 2.3 (РНП загальноуніверситетські дисципліни потребують перегляду в контексті оновлення посилань на правові документи та на дослідження в межах предметної галузі 054); 2.4 (слабкий зв'язок ВК з темами дисертаційних досліджень); 2.5 (здобувачі потребують ПЗ для аналізу результатів власних досліджень, ОНП потребує оновлення в переліку ОК для посилення практичної (дослідницької) складової навчання); за підкритерієм 2.7 - ОНП не реалізовується. ЕГ встановлює відповідність ОНП за критерієм 2

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Прийом на навчання за ОНП Соціологія здійснюється відповідно до нормативно-правових документів, зокрема Положенню про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у НАУ (<https://bit.ly/41bfQvy>), Правил прийому до аспірантури та докторантури НАУ (<http://surl.li/agvbb>), що є додатком до Правил прийому до НАУ. Інформація про правила прийому знаходиться у вільному доступі й відображається на сторінці «Аспірантури і докторантури» (<http://asdoc.nau.edu.ua/golovne-menu/sklad/pravila-prijomu>). Вступники можуть ознайомитися з інформацією про правила прийому, документами, необхідними для вступу, строками прийому заяв та документів, вступними випробуваннями, а також ліцензійними обсягами підготовки майбутніх PhD. Загалом правила прийому є чіткі й зрозумілі та не містять дискримінаційних положень.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Вступ на ОНП ґрунтується на Положенні про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у НАУ (<https://bit.ly/41bfQvy>) й Правилах прийому до аспірантури та докторантури НАУ (<http://surl.li/agvbb>). Вступні випробування складаються з двох іспитів: фахового іспиту в обсязі програми рівня вищої освіти магістра та вступного іспиту з англійської мови – для громадян України (в обсязі, який відповідає рівню не нижче B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти), або пред'явлення із наступних дійсних сертифікатів тестів: TOEFL, International English Language Testing System, сертифікатом Cambridge English Language Assessment. У випадку, якщо вступник не має базової фахової освіти зі спеціальності, то він вимушений скласти додаткове вступне випробування. Проте таких випадків за цією ОНП не було. Крім цього, вступники повинні підготувати власну дослідницьку пропозицію. На зустрічі зі здобувачами вищої освіти ЕГ підтвердила цю інформацію. Програми вступних випробувань розташовані у вільному доступі на сторінці «Аспірантури і докторантури» (<http://asdoc.nau.edu.ua/golovne-menu/sklad/pravila-prijomu>). Під час попереднього ознайомлення з документами ЕГ виявила, що програми вступних випробувань містять покликання на російських авторів і літературу російською мовою. Після звернення на це уваги, під час розмови з гарантом, на сайті ЗВО було оновлено програми вступних випробувань (<http://surl.li/hawij>). Аналіз вступної програми продемонстрував, що її зміст є складним для вступників, які не мають базової соціологічної освіти. З розмови зі здобувачами вищої освіти (О. Зубець) було виявлено, що за попередньої підготовки програма вступних іспитів має середній рівень складності. На зустрічі зі стейкхолдерами А. Андрушенко звернула увагу на вдосконалення програм фахових іспитів з огляду на деталізацію певних напрямків задля врахування широкого кола зацікавлених цією ОНП

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

В НАУ є документальна база, яка регламентує правила визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО: Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність у Національному авіаційному університеті (<http://surl.li/bgaoc>), Положення про порядок переведення (поновлення) студентів, які навчалися у вищих навчальних закладах Донецької та Луганської областей, на навчання до Національного авіаційного університету (<http://surl.li/grmr>), Тимчасове положення про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення здобувачів» (<http://surl.li/grmp>). Крім цього, заклад має підґрунтя для реалізації академічної мобільності. На запит ЕГ до системи Нацагенства було завантажено угоди про співпрацю адміністративними установами, органами державної влади, державних і недержавних організацій (пункт 21). Зі слів голови наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів та молодих вчених С. Думбрави було виявлено, що ЗВО має тісні міжнародні зв'язки з різними країнами по програмі Еразмус+. Загалом НАУ має досвід академічної мобільності, проте випадків за цією ОНП не було. З інформацією про можливості міжнародного співробітництва здобувачі можуть ознайомитися на сторінці Навчально-наукового інституту міжнародного співробітництва та освіти (<http://imco.nau.edu.ua/>).

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регламентується низкою документів: Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти та/або інформальної освіти Національного авіаційного університету» (<http://surl.li/enzfn>), Положенням про організацію та проведення поточного та семестрового контролю у розділі 3 (<http://surl.li/grmf>). Зі слів завідувача аспірантури та докторантури А. Лелеченко було з'ясовано, що визнання результатів, отриманих у неформальній освіті поширюються в межах вибіркового дисциплін обсягом до 6 кредитів ЄКТС. Проректор з наукової роботи та інноваційного розвитку О. Шкуратов зауважив, що здобувачі постфактум звертаються до викладача з сертифікатом і заявкою щодо зарахування результатів навчання. Після чого створюється комісія з 3 осіб, яка обговорює яку частину з курсу зарахувати або не зарахувати. Під час зустріч з менеджментом ЗВО, а також з відомостей самооцінювання було виявлено, що такої практика на ОНП не було. Проте під час бесіди з НПП і здобувачами ЕГ було з'ясовано, що аспірант II року навчання Є. Корень мав досвід визнання результатів неформальної освіти у межах курсу «Соціологія тілесності». Здобувачу було зараховано 6 кредитів ЄКТС, проте заяву про зарахування він не писав. Огляд робочих програм встановив, що аспірантам не надається перелік рекомендованих курсів, які потенційно можуть бути зараховані в межах вивчення відповідного ОК.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

НАУ має чіткі та зрозумілі правила прийому на навчання за ОНП і не містять дискримінаційних положень. В університеті створені всі необхідні умови для академічної мобільності здобувачів вищої освіти

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Зміст програми фахового випробування є складним і ускладнює можливість вступу здобувачів без базової соціологічної освіти Низький рівень академічної мобільності аспірантів за цією ОНП Не діє процедура визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті Рекомендації: Переглянути зміст програми фахового випробування з огляду на можливості перехресного вступу задля розширення контингенту здобувачів. Виконати впродовж 2023/2024 навчального року Залучати аспірантів до програм академічної мобільності та/або спільних міжнародних проєктів з НПП з наступного навчального року 2023/2024 і надалі. Створити перелік курсів неформальної освіти в межах вивчення відповідних ОК і рекомендувати їх здобувачам вищої освіти перед початком вивчення дисциплін. Дотримуватися процедури зарахування. Реалізувати на початку 2023/2024 навчального року.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

В НАУ існує нормативна-правова база, що регламентує правила прийому на навчання за ОНП, реалізації права на академічну мобільність, визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО й неформальній освіті. Дистанційна експертиза дала змогу встановити, що підкритерій 3.1 повністю відповідають вимогам, а підкритерії 3.2 (зміст програми фахового випробування є складним, обмежує можливість вступу здобувачів без базової соціологічної освіти), 3.3 (низький рівень академічної мобільності аспірантів за цією ОНП) і 3.4 (не діє процедура визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті) мають часткову відповідність. З огляду на це, ЕГ прийшла до висновку про відповідність критерію 3 рівню В.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Під час зустрічі з викладачами та аспірантами було з'ясовано, що форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у ОНП цілей та програмних результатів навчання. НПП зазначили, що крім традиційних методів навчання використовують інноваційні методи такі як ведення активного конструювання знань, ведення практико-орієнтовних кейсів, ділові рольові ігри, мозковий штурм. На лекційних та практичних заняттях аспіранти мають змогу артикулювати дисертаційні здобутки, приймати участь у наукових дебатах, відстоювати своє концептуальне бачення. НПП в рамках студентоцентрованого підходу дають змогу аспірантам самостійно обирати вибіркові дисципліни, тематику дисертаційних досліджень. Під час бесіди аспіранти зазначали що форми і методи навчання їх влаштовують і сприяють отриманню програмних результатів навчання. Корень Євген аспірант з курсу надал інформацію, що вони мають змогу вільно висловлювати свої думки, вибирати теми для написання наукових робіт, самостійно формувати свою індивідуальну траєкторію, що дає зробити висновок про дотримання принципу академічної свободи і дотримання студентоцентрованому підходу.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Під час зустрічі з НПП було з'ясовано, що викладачі своєчасно надають інформацію щодо цілей, змісту та програмних результатів, зокрема ця інформація зазначена у робочих програмах <https://ksp.nau.edu.ua/robochi-pavchalni-prohramy/> НПП зазначили, що на першій парі надається інформація щодо цілей, змісту та ПРН. Оскільки навчальний процес здійснюється за допомогою Google Classroom, ЕГ продемонстрували її наповнення. На сторінці навчальної дисципліни розміщена робоча програма, критерії оцінювання, лекції та практичні завдання для отримання ПРН з ОК. Як зазначили здобувачі їх цілком влаштовує наповнення, вони своєчасно отримують доступну і зрозумілу інформацію щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів. Під час зустрічі зі аспірантами цей факт був підтверджений. Однак ЕГ хоче зазначити, що завантажені в систему силабуси не містять інформацію стосовно результатів навчання, критерії оцінювання, рекомендованої літератури. З цього приводу рекомендуємо зміст силабусів привести до відповідності інформації зазначеної у робочих програмах. На сайті кафедри є інформація стосовно освітнього процесу, зокрема у вільному доступі розміщена ОНП, де аспіранти можуть подивитися інформацію щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання. Отже, за результатами зустрічі ЕГ встановила, що усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Науково-педагогічні працівники кафедри беруть активну участь у міжнародних, всеукраїнських, регіональних, університетських конференціях та круглих столах. Гарант під час зустрічі наголосила, що при університеті функціонують наукові гуртки «Соціологічний вимір»; «Основи візуальної аналітики та соціології візуального символізму», «Політія», в межах яких аспіранти проводять апробацію дисертаційних досліджень. Під час зустрічі з аспірантами була надана інформація, що викладачі залучають їх до участі у науково-практичних конференціях, беруть участь у зборі та обробці даних для кафедральної науково-дослідної роботи «Авіапасажири як предмет соціологічного дослідження: науково-інституційні аспекти». НПП мають рейтингові публікації у фахових виданнях, наукометричних баз даних Scopus та Web of Science (<http://surl.li/eoiyk>, <http://surl.li/eoiyh>, <http://surl.li/eoiyt>, <http://surl.li/eoiyx>, <http://surl.li/eoizb>, <http://surl.li/eoizp>). В ЗВО діє Товариство молодих вчених (<http://ysa.nau.edu.ua/>). Під час зустрічі голова наукового товариства студентів та аспірантів Одарченко Р.С. зазначив, що аспіранти даної ОНП активно беруть участь в наукових студентських конференціях, наукових конкурсах, круглих столах, конгресах, наукових семінарах де висвітлюють свої наукові досягнення. В якості уточнюючої інформації гарант ОНП надала ЕГ інформацію про участь аспірантів у наукових заходах. Згідно з цим документом, можна зробити висновок, що аспіранти активно беруть участь у науково-практичних конференціях, роблять апробацію своїх досягнень як у фахових та і наукометричних баз даних Scopus та Web of Science. Отже, можна зробити висновок, що ЗВО забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОНП

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Під час зустрічі з НПП, гаранта було з'ясовано, що оновлення змісту освіти відбулося після перегляду ОНП, а також після участі у наукових конференціях, семінарах, підвищення кваліфікації. Крім того, НПП щорічно оновлюють зміст ОК як у частині наповнення, уточнення окремих тем, так і додавання списку рекомендованої літератури, в тому числі іноземної, останніх років видання, а також рекомендується список додаткових літературних джерел, серед яких статті, монографії, методичні рекомендації, підготовлені викладачами, які забезпечують відповідні ОК. Отже, ЕГ дійшла висновку, що зміст ОНП оновлюється науково-педагогічними працівниками на основі сучасних практик щорічно із залученням до процесу здобувачів освіти та роботодавців.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Як зазначив начальник відділу моніторингу якості вищої освіти А. Гізун основним напрямом інтернаціоналізації ЗВО є розробка та впровадження комплексної програми входження НАУ у світові рейтинги. Створено дієвий механізм реалізації права на академічну мобільність і участь в грантових програмах учасників освітнього процесу Erasmus+, Fullbright, Mevlana та ін. (<http://surl.li/sdjo>). Під час огляду матеріально-технічної бази ЗВО директорка науково-технічної бібліотеки В. Вахнован зазначила, що в межах ОНП «Соціологія» інтернаціоналізація діяльності НАУ забезпечує аспірантам та викладачам повноцінний користувацький доступ до мережі Інтернет, наукометричних баз даних Scopus та Web of Science, а також до загальнодоступних баз даних ResearchGate, Publons, GoogleScholar, навчальних курсів на платформі Coursera, репозитарію НАУ, електронних бібліотек інших ЗВО та інформаційних освітніх ресурсів, які є актуальними для ОНП «Соціологія». Академічна мобільність аспірантів НАУ регламентується Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність (<https://bit.ly/2WZ3vhd>), яке введено в дію Наказом ректора від 18.07.2019р. №352/од (<https://bit.ly/3nj9lCL>). Однак під час зустрічей ЕГ встановила, що аспіранти даної ОНП не приймали участь у програмі академічної мобільності. Тому рекомендуємо популяризувати та активно включати аспірантів до програм академічної мобільності. У рамках міжнародного співробітництва НПП ОНП «Соціологія» пройшли курси навчання на міжнародній платформі Coursera, міжнародні стажування, конференції тощо (<http://surl.li/eojdi>).

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у ОНП цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи. Учасники освітнього процесу мають доступ до ОНП, інформації щодо її цілей та змісту компонентів через сайт університету. Поєднання навчання і досліджень на ОНП 054 «Соціологія» реалізується через залучення студентів до роботи в наукових гуртках, участі у зборі та обробці даних для кафедральної науково-дослідної роботи «Авіапасажири як предмет соціологічного дослідження: науково-інституційні аспекти». Позитивною практикою є наявність у аспірантів наукових публікацій в наукометричних базах даних Scopus та Web of Science.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Не суттєвим недоліком, ЕГ встановила відсутність провадження академічної мобільності серед аспірантів. Тому рекомендуємо починаючи з 2023-2024 н.р. популяризувати та активно включати аспірантів до програм академічної мобільності.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Наявні сильні сторони ОНП, свідчать про загальну відповідність критерію 4 за підкритеріями 4.1, 4.2, 4.3, 4.4. Освітній процес на ОНП відповідає вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у ОНП цілей та програмних результатів навчання А за підкритерієм 4.5 (впровадження академічної мобільності) є не суттєва невідповідність, яка істотно не впливає на якісні показники критерію 4.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Контрольні заходи та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти регламентуються згідно «Положенням про організацію та проведення поточного і семестрового контролю» (<https://cutt.ly/CChK7tF>) і застосовуються за кожним ОК такі форми, як поточний і підсумковий контроль знань здобувачів вищої освіти за рейтинговою накопичувальною (100-бальною) системою. Під час контрольних заходів оцінюється рівень засвоєння аспірантів компетентностей та ПРН, які передбачені ОНП. Під час зустрічей здобувачі та НПП розповіли, що на першому занятті дисципліни надається інформація про критерії оцінювання результатів навчання, форми контрольних заходів. Також ця інформація є в робочих програмах. Аспіранти під час зустрічі підтвердили, що критерії оцінювання всіх навчальних дисциплін є цілком зрозумілими для них. Наявні форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти цілком дозволяють встановити досягнення результатів навчання за ОП. Зробивши аналіз силабусів ЕГ не побачила в них інформацію стосовно контрольних заходів та критеріїв оцінювання. Тому рекомендуємо при перегляді та оновленні силабусів зазначити контрольні заходи та критерії оцінювання.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Згідно з стандартом вищої освіти України третього (освітньо-наукового) рівня, галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 054 «Соціологія», затвердженого та введеного в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 30.12.2021 року № 1505 (https://asp.knu.ua/doc/Standart_PhD/054-Sotsiologiya.dokt.filosof.30.12.pdf), атестація здобувачів вищої освіти здійснюється у формі публічного захисту дисертації. Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, яке пропонує розв'язання комплексної проблеми у сфері соціології або на її межі з іншими спеціальностями, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики. Дисертація не повинна містити академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації. Дисертація має бути оприлюднена на офіційному сайті закладу вищої освіти. Усі вимоги до дисертаційного захисту відображені у ОНП

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Під час зустрічі з НПП та аспірантами було з'ясовано, що процедура проведення контрольних заходів доводиться на першому лекційному або практичному занятті та регулюється Положенням про організацію освітнього процесу в Національному авіаційному університеті (<https://cutt.ly/zRhNTnp>), Положенням про організацію та проведення поточного і семестрового контролю (<https://cutt.ly/zRhcoyA>), Методичними рекомендаціями щодо розроблення робочих програм навчальних дисциплін з підготовки здобувачів ступеня доктора філософії у Національному авіаційному університеті (<https://cutt.ly/zRWUQEB>). Нормативні документи знаходяться у вільному доступі на сайті НАУ (<https://nau.edu.ua/ua/menu/navchannya/kreditno-modulna-sistema/>). У робочих програмах освітніх компонентів надано інформація про форми контрольних заходів, організацію та критерії оцінювання (<http://surl.li/epjvj>). Проректор з гуманітарної політики та інновацій зазначила, що об'єктивність екзаменаторів забезпечується наявністю чітких правил, процедур та критеріїв оцінювання, оприлюднених для всіх учасників освітнього процесу на початку вивчення ОК. НПП надали інформацію, що контрольні заходи здійснюються тільки у письмовому вигляді та з застосуванням тестування. Під час зустрічі з аспірантами було з'ясовано, що при проведенні контрольних заходів конфлікту інтересів не виникало. Вони проінформовані о механізмі вирішення конфліктних ситуацій. На зустрічі голова студради НАУ С. Думбрава розповіла, що у разі виникнення конфліктів, аспіранти можуть звернутися до відділу аспірантури, завідувача кафедри, ректора до відділу з питань запобігання та виявлення корупції (<https://cutt.ly/wBl5uTo>), та надавати інформацію через Скриньку довіри університету (<http://surl.li/bgakh>) та кафедри (<http://surl.li/epjyj>). Як зазначили всі учасники зустрічей випадків оскарження здобувачами ОНП «Соціологія» процедури та результатів проведення контрольних заходів не було. Отже, можна зробити висновок, що в ЗВО діє чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу, забезпечуються об'єктивність екзаменаторів, зокрема включаючи процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності у НАУ регламентуються «Положенням про виявлення та запобігання академічному плагіату в Національному авіаційному університеті» (<https://cutt.ly/lCh18xJ>), «Порядок перевірки академічних та наукових текстів на плагіат» (<https://cutt.ly/rCh15zN>), «Положення про порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності здобувачами

вищої освіти» (<https://cutt.ly/AChoivi>). Під час зустрічі з директором науково-технічної бібліотеки В. Вахнован було зазначено, що у НАУ складений договір про співпрацю з ТОВ «Антиплагіат», що надає вільний доступ до сервісу «Unicheck». НПП та аспіранти мають змогу на безкоштовній основі перевіряти свої наукові здобутки на дотримання академічної доброчесності. Під час зустрічі гарант зазначила, що НПП та здобувачі підписують декларацію про дотримання академічної доброчесності здобувача вищої освіти НАУ; декларацію про дотримання академічної доброчесності науково-педагогічного, наукового, педагогічного працівника НАУ, з формою якою можна ознайомитися на сайті університету (<http://surl.li/agvdh>). Як зазначив начальник відділу моніторингу якості вищої освіти А.Гізун серед НПП та аспірантів не було випадків порушення академічної доброчесності. Зустрічі з керівництвом ЗВО, викладачами, студентами дозволили констатувати, що у НАУ побудовані ефективні політика та процедури щодо дотримання академічної доброчесності.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Під час роботи ЕГ встановила наявність чітких та зрозумілих форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання здобувачів, які заздалегідь оприлюднюються; чіткої та зрозумілої політики, стандартів і процедур дотримання академічної доброчесності; систематичне проведення опитування здобувачів. З метою популяризації академічної доброчесності в ЗВО розроблено заходи, які систематично здійснюються протягом навчального року.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Слабких сторін за даним критерієм ЕГ не виявила.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність на ОНП відповідають вимогам даного критерію: чіткість і зрозумілість форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання здобувачів, правил проведення контрольних заходів; вільний доступ до інформації; створення умов для об'єктивного та неупередженого оцінювання; наявні процедури запобігання та врегулювання конфліктів; дієві політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності. Виходячи із аналізу документів, результатів зустрічей з менеджментом НАУ експертна група дійшла висновку, що впровадження ОНП «Соціологія» в освітній процес за Критерієм 5 відповідає нормативним вимогам у повному обсязі.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Під час роботи ЕГ було підтверджено, що академічна та професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації ОНП «Соціологія», в повному обсязі забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання. На ОНП викладають 9 д-рів н., з них 7 мають н.зв. професора, 3 канд.н., доц. різних галузей знання за профілем дисциплін, що відповідає засадам міждисциплінарності. При відборі на посади та при розподілі навчального навантаження закладом компетентність НПП, рівень їх кваліфікації, професійні та наукові здобутки. За результатами роботи ЕГ було встановлено, що НПП систематично проходять підвищення кваліфікації, беруть участь у наукових конференціях, семінарах, мають практику закордонних стажувань, щорічно публікують наукові статті у рейтингових соціологічних виданнях в Україні та закордоном, в тому числі які цитуються в науковметричних базах даних Scopus та WoS, є авторами монографій. Аналіз змісту публікацій, підвищення кваліфікації та інших видів наукової і дослідницької діяльності НПП свідчить про: 1) повну відповідність викладачів тим ОК, які вони забезпечують; 2) високу спроможність врахувати різноманітні наукові інтереси здобувачів та забезпечувати дотичність публікацій наукових керівників темам робіт аспірантів. Двоє НПП (проф.О. Хомерікі, проф. Ю.Романенко) є науковими керівниками і мають захищених кандидатів та докторів соціол. наук. Всі наведені факти свідчать про високий професіоналізм та кваліфікованість НПП, що забезпечують викладання на ОНП.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Конкурсний відбір на посади регулюється Порядком проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними трудових договорів (контрактів) у Національному авіаційному університеті (<http://surl.li/gsfm>). В ньому прописані вимоги щодо претендентів. Зі слів НПП, добір здійснюється з урахуванням науково-педагогічного стажу, якості педагогічної роботи, досвіду і якості результатів науково-дослідницької діяльності, зокрема наукових статей і їх представленості у Scopus і WoS. НПП також підтвердили, що для оцінки рівня професійної кваліфікації претендента на посаду, ним проводиться відкрите заняття (лекція, семінар тощо). З НПП, що працюють за сумісництвом, укладається трудовий договір на 1 н.р. Так, проф. Ю. Романенко, працює за сумісництвом на 0,5 ставки професора кафедри, ЗВО переукладає договір з ним вже протягом 13 років. Кафедра в попередньому н.р. втратила двох висококваліфікованих працівників (професора та доцента), гаранту довелося здійснювати перерозподіл навчального навантаження, зміну наукового керівника здобувачі з р.н., тож вже зараз розглядає можливість залучення в штат д.н. на постійній основі, підтримку щодо оголошення конкурсу на наступний н.р. під час зустрічі висловили представники топ-менеджменту ЗВО. В цілому НПП підтвердили свою обзнаність щодо процедури конкурсного добору на посади, вважають цю процедуру прозорою і справедливою.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Наведена у відомостях СО інформація про залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу знайшла підтвердження на зустрічі з роботодавцями, а також у деяких договорах про співпрацю. ЕГ було надано копії актуальних договорів про співпрацю з науковими, освітніми, громадськими організаціями та установами: «Актив-груп», «ГО «Форум політичних лідерів», «Аналітичний центр «Об'єднана Україна», «Система народного контролю «Слово і діло», «Східноєвропейський центр реформ», «Центр суспільних досліджень», «Український меридіан»; Парламентський телеканал «Рада»; політичними партіями «Голос» та «Слуга народу» (<https://ksp.nau.edu.ua/druzi-ta-partnery/>) Роботодавці під час зустрічі відзначили, що основним напрямом співпраці є організація практики здобувачів першого і другого рівнів вищої освіти. Поряд з цим, переважною більшістю договорів передбачені форми співпраці, які є корисними для здобувачів третього рівня, а саме: обмін науковою інформацією, консультації, проведення семінарів. Роботодавці, які брали участь у зустрічі, є представниками організацій, з якими укладено угоди. Вони підтвердили свою участь у неформальних обговореннях змісту ОНП «Соціологія». Зазначили, що гарантка та НПП кафедри опікуються змістом цієї ОНП, консультуються щодо можливих змін у змісті ОНП. Роботодавці підтвердили свою участь у засіданнях кафедри з обговорення змін до ОНП. Роботодавці зазначили, що залучаються до проведення окремих тематичних лекцій та семінарів, а також до більшості наукових заходів на факультеті. Так, Л.Чупрій в попередньому н.р. працював як сумісник в НАУ і викладав на ОНП ОК «Соціологія соціології», Я.Зоська в цьому н.р. провела гостьову лекцію для здобувачів ОНП «Особливості підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня до підготовки та написання дисертаційного дослідження» (<https://ksp.nau.edu.ua/2023/03/14/hostova-lektsiia-zi-zdobuvachamy-tretoh-osvitno-naukovoh-rivnia/>). Також Н.Соболева (ІС НАНУ) підтвердила, що долучається до участі в роботі екзаменаційних комісій на інших ОП.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Професіоналі-практики залучаються до занять на ОНП у формах відкритих лекцій: ГО «Соціополіс» С.Літвінов (<https://flsc.nau.edu.ua/rada-robotodavtsiv-2/>); директор «Міжнародної Асоціації Малих Громад» О.Буряченко (<http://surl.li/epsow>); експерт з глобалістики та національної безпеки А.Дацюк (<http://surl.li/epsqe>); французький політолог, політичний експерт Olivier Vedrine та ін. Професіоналі-практики працюють на умовах сумісництва. Так Ю.Романенко, професор Київського національного університету імені Тараса Шевченка, засновник та тренер студій візуальної аналітики та соціології візуального символізму, працює на основі сумісництва на 0,5 ставки професора, викладає ОК та ВК на ОНП, а також є керівником дисертаційних досліджень з здобувачів, що навчаються на ОНП. Л.Чупрій, професор Державного податкового університету, голова громадської організації «Демократичні ініціативи молоді» в попередньому н.р. на основі сумісництва викладав ОК «Соціологія соціології». Більшість наведених у прикладах практиків були присутні на зустрічі, продемонстрували свою активну участь у реалізації ОНП у якості запрошених лекторів або викладачів НАУ.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

ЗВО створює можливості для стажування та підвищення кваліфікації НПП з відривом від виробництва один раз на 5 років в обсязі 180 год. НПП мають можливості самостійно обирати як і в якій формі проходити підвищення

кваліфікації, яке якнайкраще б відповідало їх потребам та інтересам (<https://ksp.nau.edu.ua/stazhuvannia-ukladachiv/>). Так, ЗВО надає можливість НПП проходити підвищення кваліфікації шляхом проходження невеликих онлайн курсів (від 1 кредиту) і накопичувати їх протягом декількох років. Зарахування сертифікатів про підвищення кваліфікації як таке відбувається на засіданні Вченої ради факультету. Викладачі зазначили, що в ЗВО діє система інформування про відкриті конкурси та програми академічної мобільності, стажування і підвищення кваліфікації НПП, участі у міжнародних проектах та ін. Науково-дослідною частиною ЗВО, Відділом аспірантури та докторантури, Сектором академічної мобільності здійснюється розсилка інформації на корпоративні поштові скриньки НПП та здобувачів. Інформація про такі можливості також розміщується на сторінках відповідних відділів на сайті НАУ. Наприклад: Міжнародна академічна мобільність Erasmus+ в системі вищої освіти НАУ та University of Dunawaras (Hungary) ([https://nau.edu.ua/ua/news/1/9/mizhnarodna-akademichna-mobilnisterasmusvsistemi-vishchoi-osviti-nau-ta-universityofdunawaras-\(nungary\).html](https://nau.edu.ua/ua/news/1/9/mizhnarodna-akademichna-mobilnisterasmusvsistemi-vishchoi-osviti-nau-ta-universityofdunawaras-(nungary).html)). Можливості академічної мобільності через програми Erasmus+, Mevlana, SES (<http://imco.nau.edu.ua/%D0%BA%D0%B4%D0%B5%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%BC%D0%BE%D0%B1%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C/>) Під час зустрічі з представниками адміністрації, заступник декана факультету лінгвістики та соціальних комунікацій А.Кокарева зазначила, що адміністрацією факультету ще з початком дистанційного навчання було створено групи в месенжері Телеграм, через який здійснюється оперативна розсилка. Інформація також розміщується на фб-сторінці кафедри. На момент експертизи кафедра, факультет не мали міжнародних договорів про співпрацю з освітніми та дослідницькими організаціями, але через війну деякі викладачі знаходяться за кордоном і ведуть перемовини з університетами тих міст, в яких знаходяться. Зокрема, О.Хомерікі зазначила, що зараз працює над укладанням договору з одним з університетів Данії. В НАУ діє Положення "Про рейтингове оцінювання діяльності науково-педагогічного працівника та навчально-наукового структурного підрозділу національного авіаційного університету" (https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/qadobrochesnist/28_05_2020/P_pro_rejting_NPP_zi_zmina_mii.pdf) за яким здійснюється рейтингування НПП на основі аналізу їх профілів в наукометричних базах. Також щорічно здійснюється рейтингування викладачів (за посадами), кафедр, факультетів та інститутів на основі аналізу здобутків НПП згідно ліцензійних умов освітньої діяльності. За результатами здійснюється преміювання НПП, що знайшло підтвердження на зустрічах з керівним складом ЗВО і НПП.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

У НАУ діє розгорнута система як матеріального, так і нематеріального стимулювання розвитку викладацької майстерності та заохочення НПП за досягнення в освітньо-науковій діяльності. На зустрічах з керівним складом, керівниками структурних підрозділів, НПП було підтверджено преміювання за публікації у високорейтингових виданнях Scopus, WoS у розмірі 5 т.гр. на авторський колектив. Так, начальник планово-фінансового відділу Н.Слободян зазначила, що за підсумками 2022 р. НПП кафедри сумарно отримали премій за публікаційну активність у розмірі 80 т.гр. Також передбачено матеріальне стимулювання за викладання дисциплін англійською мовою, за впровадження в навчальний процес інноваційних технологій тощо (<https://nau.edu.ua/download/buhgalteriya/2021/%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%BC%D1%96%D1%8E%D0%B2%D0%Vo%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf>). Нематеріальне заохочення представлено у вигляді грамот, подяк, відзнак різного рівня НПП за успіхи у науково-педагогічній діяльності. Так, проф. О.Хомерікі нагороджена «Подякою ректора» (<http://surl.li/gdaap>) та «Подякою Міністерства освіти і науки України» (<http://surl.li/eukmj>); доц. М.Стригуль нагороджена «Подякою ректора» (<http://surl.li/gczrr>) та «Подякою Міністерства освіти і науки України» (<http://surl.li/gdaag>). На зустрічі, НПП відзначили, що для їх професійного розвитку та натхнення працювати в умовах стресу та фізичних обмежень, є важливим отримувати в відзнаки своєї роботи від ректора, адміністрації ЗВО.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Під час зустрічей ЕГ встановила, що професійна кваліфікація НПП забезпечує досягнення цілей та програмних результатів навчання за ОНП. Процедура конкурсного добору є прозорою і дозволяє забезпечити професійний розвиток. Професіонали-практики та роботодавці залучаються до проведення аудиторних занять. Існує система матеріального та нематеріального заохочення НПП

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Слабких сторін за даним критерієм ЕГ не виявила.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Академічна та професійна кваліфікація НПП, задіяних до реалізації ОНП, забезпечує досягнення визначених цілей та ПРН. Заслужують на увагу наукові публікації НПП у журналах індексованих у Scopus та Web of Science; ЗВО сприяє професійному розвитку НПП; система стимулювання ЗВО за результатами різних видів професійної діяльності НПП. Виходячи із аналізу документів, результатів зустрічей з менеджментом НАУ та НПП, можна зробити висновок щодо відповідності ОНП за підкритеріями 6.1,6.2,6.3,6.4,6.5,6.6. З огляду на зазначена реалізація ОП за Критерієм 6 відповідає рівню В

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Інфраструктура НАУ складається з 11 навчальних корпусів, 12 гуртожитків, їдальні, медичного центру, центру культури та мистецтв, спорткомплексу, редакційно-видавничого відділу (<https://cutt.ly/pCU3Kwr>). Особлива увага під час реалізації ОНП приділяється навчальній лабораторії соціологічної експертизи соціально-політичних процесів (<http://surl.li/eptcr>). На запит ЕГ в систему Нацагенства було завантажено огляд аудиторного фонду кафедри соціології та політології. В освітньому процесі активно використовуються сучасні інформаційно-освітні технології та обладнання (проектори, комп'ютери, мультимедійні прилади) (<http://surl.li/eptcz>). Освітній процес підтримується завдяки науково-методичній літературі. Науково-технічна бібліотека НАУ (<https://www.lib.nau.edu.ua/>) має абонементні приміщення, комп'ютерні класи з необхідним обладнанням для ксерокс-копіювання необхідної літератури, читальні зали з мультимедійними дошками й місцями для коворкінгу й відпочинку. У фондах НТБ зібрано понад 2 млн друкованих та електронних видань (в тому числі іноземними мовами), а також видаються фахові журнали на базі НАУ. Дистанційне навчання здійснюється через платформу «Google classroom». Аспіранти можуть ознайомитися зі силабусами (<http://surl.li/eojem>) та робочими програми (<http://surl.li/epjvj>) на сайті кафедри.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

ЗВО надає безоплатний доступ до всіх інформаційних ресурсів й інфраструктури. В умовах воєнного стану НАУ функціонує віддалено і надає низку дистанційних послуг. Аспірантам доступна для використання платформа Google Classroom, електронний репозиторій, електронна бібліотека, сервіси корпоративної електронної пошти, хмарні сервіси Microsoft 3i слів представника бібліотеки О. Хабари було виявлено, що аспіранти можуть в режимі онлайн отримати наступні послуги: створити профілі в наукометричних базах, отримати електронний список літератури за наданою тематикою, замовити електронні книги тощо (<https://www.lib.nau.edu.ua/page.php?id=1>). На території закладу й студентського містечка наявний вільний доступ до Wi-fi. Крім цього, аспіранти можуть використовувати можливості соціологічної лабораторії для реалізації власних досліджень. Під час огляду матеріально-технічної бази (зі слів Н. Полової) було виявлено, що навчальна лабораторія налічує 13 комп'ютерів, які мають не ліцензійні програми SPSS, OCA. На зустрічі з аспірантами було виявлено, що у своїй дисертаційній праці вони використовують переважно якісні методи дослідження. За підсумками зустрічей з роботодавцями було зазначено необхідність посилення практичної підготовки здобувачів з навичок проведення дослідження з використанням ПК. Результати опитування здобувачів демонструють нижчий, ніж за іншими показниками, рівень задоволеності наявним програмним забезпеченням.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Серія дистанційних зустрічей з представниками закладу дала змогу встановити, що керівництво НАУ приділяє належну увагу створенню безпечних умов для учасників освітнього процесу. Огляд матеріально-технічної бази показав, що на території закладу наявні 12 укриттів, які розташовані у 3-хвилинній доступності від об'єктів інфраструктури. Кожне з укриттів має 2 виходи, кімнати для відпочинку, навчальні аудиторії, вбиральні кімнати, широкі проходи, необхідні засоби для тривалого перебування (запаси води, протигази, аптечку). Крім цього, до цих приміщень було проведено Wi-Fi. Загальна місткість приблизно 150-200 осіб. Особлива увага приділяється інструктуванню (С. Тімкіна) здобувачів. Систематично проводиться інструктаж щодо правил поведінки під час повітряної тривоги, роз'яснювання плану евакуації до укриттів закладу (<http://surl.li/eptgp>). Зустріч з представниками студентського самоврядування дала змогу встановити, що НАУ враховує потреби й інтереси здобувачів вищої освіти. Так, зі слів голови наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів та молодих

вчених Р. Одарченко було виявлено, що за їхньої ініціативи було створено положення про захист докторів філософії, простір для неформальної освіти «НАУ-хаб», профінансовано зі спеціального фонду проведення літньої інжинірингової школи. На зустрічі зі здобувачами Є. Корень наголосив, що у реалізації наукових інтересів сприяє науковий гурток, щорічна наукова конференція «Політ», круглі столи й факультативні заняття. З метою з'ясування потреб та інтересів здобувачів в НАУ проводяться опитування (<http://surl.li/gfgzu>). Дистанційні зустрічі дали змогу ЕГ підтвердити цю інформацію.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Механізм різнопланової підтримки здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом комунікаційного ланцюга: кафедра – відділ аспірантури та докторантури НАУ – університет. Головним джерелом інформування є сайт кафедри (<https://ksp.nau.edu.ua/>), університету (<https://nau.edu.ua/ua/>), Факультету лінгвістики та соціальних комунікацій (<https://flsc.nau.edu.ua/>), відділу аспірантури та докторантури (<http://asdoc.nau.edu.ua/>). Інформацію підтверджено на зустрічі з НПП, здобувачами і органами студентського самоврядування. Організаційна та консультативна підтримка здобувачів освіти реалізується у взаємодії зі структурними підрозділами відділу аспірантури та докторантури, університету й безпосередньо за рахунок спілкування з науковими керівниками. Зі слів Є. Кореня було виявлено, що цей процес відбувається через меседжери, пошту, платформу GoogleClassroom. В НАУ функціонує первинна профспілкова організація студентів та аспірантів (<http://pposa.nau.edu.ua/>), яка опікується наданням соціальної підтримки, зокрема осіб, які потребують соціального захисту. Здобувачам надається матеріальна допомога у разі одруження, народження дитини, втрати годувальника, лікування у складних випадках, тяжкому матеріальному становищі. Психологічна допомога надається сектором психолого-педагогічної роботи (<http://surl.li/eimtl>). На зустрічі з допоміжними структурними підрозділами було виявлено (зі слів С. Тімкіної), що на сайті було створено «кнопку» психологічної допомоги, куди можна надсилати анонімні запити. Після чого, відповідно до характеру звернень, проводяться відповідні форми роботи. Результати опитувань майбутніх докторів філософії (<http://surl.li/gfuuc>) свідчать про задоволеність різноманітною підтримкою, яка надається під час реалізації ОНП.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

НАУ має документальну базу, яка передбачає реалізацію права на освіту особами з ООП, зокрема Положення про порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення в НАУ (<http://surl.li/amerd>), Концепція організації інклюзивного навчання в НАУ (<https://cutt.ly/kCZlv9L>). Дистанційна експертиза дала змогу виявити, що ЗВО обладнаний пандусами і ліфтами для маломобільних груп населення. У двох гуртожитках зроблені житлові кімнати на I поверсі, безперешкодний вхід, спеціально обладнані душові кімнати і вбиральні. Крім цього, особам з ООП надається безкоштовне поселення в гуртожиток або пільга з 50 % знижкою. Зі слів заступника директора центру інноваційних освітніх технологій В. Бута було виявлено, що в ЗВО наявні пандуси, але після ревізії було виявлено їхню не зручність у використанні. Наразі плануються роботи щодо їх переробки. З метою адаптації осіб з ООП в закладі функціонує сектор психолого-педагогічної роботи (<http://surl.li/eimtl>). Освітній процес підтримується завдяки онлайн-платформи Google Classroom та індивідуальних консультацій. Прикладів навчання здобувачів з ООП за цією ОНП не було.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Порядок і процедура вирішення конфліктних ситуацій прописані в Положенні про запобігання та протидію булінгу, мобінгу, кібербулінгу, харасменту в НАУ (<http://surl.li/bdviq>), Положенні про комісію з правопорушень НАУ (<http://surl.li/eixul>) та інших. Зі слів завідувача аспірантури та докторантури А. Лелеченко було з'ясовано, що задля врегулювання конфліктних ситуацій на базі закладу функціонує сектор психолого-педагогічної роботи. Університет має практику вирішення конфліктних ситуацій. Так, голова наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів та молодих вчених Р. Одарченко розповів про досвід вирішення двох конфліктних ситуацій: «До нас надійшло звернення щодо відрахування двох аспірантів. Після ознайомлення з усією ситуацією ми посприяли вирішенню цього питання і за здобувачами було закріплено інших наукових керівників». Дистанційні зустрічі дали змогу встановити, що конфліктних ситуацій за цією ОНП не було. Крім цього, особлива увага приділяється питанням протидії корупції. В ЗВО наявна Антикорупційна програма (<http://surl.li/bfoik>), яка включає норми професійної етики працівників, порядок здійснення нагляду, контролю за дотриманням антикорупційної програми, врегулювання конфлікту інтересів у діяльності працівників НАУ. Про випадки корупційних дій можна повідомити за номером телефону +38(044)200-06-91, на захищену електронну поштову скриньку для осіб, які надають допомогу у запобіганні і протидії корупції (викривачів): anticor_reports@nazk.gov.ua або анонімну скриньку довіри (<http://surl.li/bgakh>). Варто наголосити, що при перегляді сторінки на сайті ЕГ не було виявлено плану заходів щодо

запобігання та протидії корупції на навчальний рік 2022/2023. Аналіз відомостей самооцінювання, дистанційні зустрічі дали змогу встановити, що випадків корупції за ОНП не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

НАУ дбає про безпеку учасників освітнього процесу шляхом забезпечення облаштованих укриттів і проведення інструктажів з техніки безпеки. Університет враховує й задовольняє наукові потреби аспірантів за ініціативи товариства молодих вчених. Заклад має дієву практику врегулювання й вирішення конфліктних ситуацій. Інфраструктура ЗВО (мультимедійні аудиторії, соціологічна лабораторія, наукова бібліотека) сприяють реалізації ОНП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Відсутність ліцензійних програм для обробки результатів емпіричних досліджень. Відсутність плану заходів щодо запобігання та протидії корупції НАУ на навчальний рік 2022/2023. Рекомендації: · Впровадити використання безкоштовної ліцензійної програми для обробки даних (R-studio тощо) та включити в перелік ВК дисципліну, що б допомагала опанувати нове ПЗ протягом 2023/2025 н.р. · Розмістити на сайт план заходів щодо запобігання та протидії корупції НАУ на навчальний рік 2023/2024 до початка означеного року й надалі своєчасно оприлюднювати інформацію на сайті.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

НАУ має розвинену інфраструктуру й інформаційні ресурси, які сприяють реалізації ОНП Соціологія. Товариство молодих вчених відображає наукові інтереси здобувачів вищої освіти. Керівництво закладу дбає про безпеку життєдіяльності аспірантів і НПП. Університет надає освітню, консультативну, інформативну, соціальну підтримку для своїх здобувачів. Зустрічі з представниками закладу, аналіз відомостей самооцінювання дає змогу встановити, що пункт 7.1, 7.3, 7.4, 7.5 – повністю відповідає вимогам, підкритерії 7.2 (відсутність ліцензійного ПЗ для потреб наукових досліджень здобувачів), 7.6 (відсутність плану антикорупційних заходів на поточний навчальний рік) – мають часткову відповідність. Враховуючи позитивні практики й рекомендації, ЕГ дійшла висновку про відповідність Критерію 7 рівню В.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

В ЗВО діє Положення про освітні програми НАУ (2020) (<https://cutt.ly/zRQ1UIp>), в якому визначено, що перегляд ОП здійснюється щорічно, а також вказано підстави для перегляду (п.4.3). Забезпечення якості ОНП регулюється Положенням про систему забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності (<https://cutt.ly/n6Etdrw>) регулює принципи та процедури забезпечення якості освіти. Безпосередньою організацією, розробкою документів, управлінням, контролем реалізації, моніторингом та іншими оперативними питаннями у сфері якості освітньої діяльності займаються спеціально створені структури НАУ, зокрема відділ моніторингу якості вищої освіти, та призначені особи на рівнях факультетів. В НАУ проводяться щорічні моніторинги ефективності роботи наукових та науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації на факультетах, застосовується процедура рейтингування, проводяться регулярні опитування здобувачів, НПП та стейкхолдерів за ОНП. Результати таких опитувань у 2022-2023 н.р. розміщені на сторінці кафедри. За результатами таких опитувань стейкхолдери відмітили задоволеність співпрацею з кафедрою та рівнем підготовки здобувачів, висловивши при цьому побажання, які гарант обіцяє врахувати при наступному перегляді ОНП. Зокрема, йдеться про врахування регіонального контексту при формулюванні тем дисертаційних досліджень, посилення практичної складової в освітньому процесі, внесення до переліку ОНП ОК з напрямків глобалістики, діджиталізації тощо. Здобувачі продемонстрували високий рівень задоволеності навчанням на ОНП, налагоджену комунікацію з НПП кафедри, гарантом та науковими керівниками, висловивши при цьому побажання мати більш широкий доступ до програмного забезпечення для аналізу результатів емпіричних досліджень. Перегляд ОНП відбувся в 2022 р. після прийняття Стандарту ВО, поточний

перегляд у 2023 р. не відбувся, враховуючи високий рівень оцінки змісту ОНП за результатами моніторингу якості. Наступний перегляд планується у 2024 р. з урахуванням рекомендацій стейкхолдерів та здобувачів, представлених вище. В цілому ЗВО демонструє наявність процедури забезпечення якості. Як зазначили представники адміністративного персоналу та керівного складу ЗВО на відповідних зустрічах, рекомендації, сформульовані здобувачами та стейкхолдерами будуть розглянуті під час наступного перегляду ОНП.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

В ЗВО проводяться опитування з метою вивчення оцінок ОНП серед здобувачів, ініційовані гарантом (<https://ksp.nau.edu.ua/rezultaty-opytuvannya-zdobuvachiv-phd/>) та відділом моніторингу якості вищої освіти НАУ, результати якого були продемонстровані ЕГ під час зустрічі з адміністрацією. В розробці інструментарію беруть участь фахівці відділу моніторингу якості вищої освіти. Як консультанти залучаються НПП з кафедри соціології та політології. Анкета розповсюджується через корпоративні електронні скриньки здобувачів, а збирання даних відбувається через Google Форми. Результати опитувань обговорюються на засіданнях кафедри. За результатами таких опитувань приймається рішення щодо внесення змін до ОНП. На зустрічах з НПП, адміністративним персоналом, здобувачами ЕГ не може надати приклади таких змін в переліку ОК та ВК, адже перегляд відбувся у 2022 р. з метою приведення у відповідність Стандарту ВО і стосувався змін компетентностей і результатів навчання. Представники студентського самоврядування, Наукового товариства та здобувачі відзначають, що до обговорення змісту чи ефективності ОП їх не залучали.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Роботодавці забезпечують участь здобувачів у наукових дослідженнях, працевлаштовують здобувачів, беруть участь у обговоренні ОНП на засіданнях кафедри, виступають перед студентами та аспірантами. В якості додаткових доказів ЕГ було надано витяги з протоколів засідань кафедри, посилення на онлайн лекції роботодавців. З протоколу видно, що до обговорення були залучені представники всіх ключових груп стейкхолдерів та баз практики. На зустрічі роботодавці підтвердили свою залученість до обговорення ОНП. Думку роботодавців буде враховано при наступному перегляді ОНП, який планується зробити у 2024 р. Роботодавці підкреслюють, що постійно пропонують здобувачам участь в дослідженнях в якості виконавців. За словами роботодавців є такі недоліки у здобувачів даної ОНП: недостатнє використання новітніх технологій проведення соціологічних досліджень у діяльності соціолога-науковця. В цілому ж роботодавці відзначили достатній рівень професійної та академічної підготовки здобувачів ОНП.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

У відомостях СО було зазначено, що в НАУ існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників, збирання баз даних випускників, проведення моніторингу їх професійних досягнень, зокрема через заповнення Анкети випускника. Оскільки на цій ОНП випускників немає, ЕГ не може навести приклади конкретного застосування цієї процедури. Під час зустрічей з представниками адміністрації НАУ, факультету лінгвістики та соціальних комунікацій не було наведено прикладів застосування такої практики на інших ОНП. Гарант наголосила, що типовою траєкторією випускників ОНП має стати робота в освітніх, наукових установах, а також в сфері прикладних соціологічних досліджень. Гарант також зазначила, що має намір сприяти працевлаштуванню на кафедрі соціології та політології після захисту дисертації Є.Кореня.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

У відомостях СО зазначено, що за результатами моніторингу реалізації ОНП «Соціологія» у жовтні 2022 р. констатовано, що ОНП постійно вдосконалюється, розвивається, є унікальною як в НАУ, так і в регіоні, відповідає місії та стратегії університету. Здобувачі через участь у опитуваннях оцінюють якість ОНП, рівень задоволеності навчанням на ОНП, результати таких оцінок доводяться до відома, в першу чергу гарантів, що складає основу для внесення змін до ОНП. Результати опитувань розглядаються як інформація для підвищення ефективності роботи кафедр. НПП в 2023 р. було переглянуто зміст РНП, внесено зміни до змісту окремих тем, переліку рекомендованої літератури. Стосовно ОНП, яка акредитується, слід зазначити, що гарантом регулярно збирається інформація (зауваження, пропозиції тощо) щодо освітньої програми «Соціологія» від різних груп стейкхолдерів, що було підтверджено на зустрічах зі здобувачами, роботодавцями. Випадків порушення правил доброчесності, за словами учасників зустрічей не було. ЕГ має констатувати, що питання анкети здобувачів мають узагальнений характер і не

передбачають оцінювання змісту окремих ОК та ВК, що визначені програмою. В анкеті є лише відкрите запитання щодо рекомендацій. Це, на нашу думку, створює складність внесення обґрунтованих змін до переліку та змісту ОК. На жаль ані представники студентського самоврядування, ані здобувачі не знайомі з результатами таких оцінок та внесених змін до змісту ОНП.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

ОНП акредитується вперше

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Здобувачі відзначають, що ЗВО, зокрема дана ОНП, успішно справились з новими викликами, пов'язаними з переходом в онлайн. Лекції одразу ж почали проводитись у онлайн режимі за допомогою програми Google Meet, завдання надсилалися в створені Google Classroom. Крім того, в такому ж режимі продовжили відбуватись без перебоїв заплановані онлайн опитування, екзамени, конференції. Було вибудовано чітку та зрозумілу комунікацію. Здобувачі підкреслюють добрий, сприятливий для навчання моральний клімат на даній освітній програмі. В НАУ сформована культура академічної доброчесності. Створені можливості для прояву наукової та організаційної активності здобувачів через різні форми залученості. Зокрема, в діяльність наукових гуртків, участь в конференціях, реалізації НДР кафедри. Задоволені, як відбувається реалізація ОНП. Наукові керівники мотивують до активності, участі у заходах, що проводяться на факультеті.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

В ЗВО діє механізм моніторингу та періодичного перегляду ОП. Усі учасники освітнього процесу беруть участь в опитуваннях. В НАУ сформована культура академічної доброчесності

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Формалізована система проведення опитувань, не передбачено оцінювання окремих освітніх компонент. Результати опитувань не враховані при перегляді ОНП. Учасники опитувань не інформуються про результати опитувань та прийняті рішення з урахуванням цих результатів. З метою реального оцінювання рівня задоволеності окремими освітніми компонентами починаючи з 2023-2024 н.р. переглянути інструментарій опитування.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Загалом освітня програма з а формальними та неформальними ознаками, в тому числі з а наслідками та результатами обговорень зі здобувачами, роботодавцями, співробітниками та іншими учасниками освітнього процесу, відповідає критерію 8. За підкритеріями 8.1, 8.7 - повна відповідність. Часткова відповідність за підкритеріями 8.2 (представники студентського самоврядування, Наукового товариства та здобувачі не залучені до обговорення змісту чи ефективності ОНП), 8.3 (пропозиції роботодавців не враховані при перегляді ОНП), 8.5 (формалізована система проведення опитувань, не врахування результатів опитування при перегляді ОНП, відсутність системи інформування здобувачів, стейкхолдерів про прийняті рішення за результатами опитувань). Підкритерій 8.4. не застосовується через відсутність випускників на ОНП. Підкритерій 8.6 не оцінюється. ЕГ дійшла висновку, що рівень відповідності даному критерію – «В», оскільки виходячи із аналізу документів, проведених зустрічей, внутрішня система забезпечення якості ОНП в ЗВО функціонує та забезпечує реалізацію ОНП.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Права та обов'язки учасників освітнього процесу прописані в наступних документах: Статуті (<http://surl.li/amepd>), Положенні про організацію освітнього процесу (<http://surl.li/gqvm>), Положенні про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук (<http://surl.li/fnbqi>), Положенні про академічну доброчесність учасників освітнього процесу (<http://surl.li/ajoud>). Документи розміщені у вільному доступі на офіційному сайті НАУ (<http://surl.li/fqotv>) та сторінці «Аспірантури та докторантури» (<http://surl.li/folft>). На зустрічі з представниками органів студентського самоврядування голова наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів та молодих вчених Р. Одарченко зауважив, що учасники освітнього процесу ознайомлені зі своїми правами та обов'язками, які відображені в законах України і в документах університету. Сторінка «Аспірантура та докторантура» (<http://surl.li/folft>) є достатньо інформативною, яскравою і структурованою. Здобувачі вищої освіти підтвердили цю інформацію. Натомість сайт НАУ (<https://nau.edu.ua/ua/>) і кафедральна сторінка (<https://ksp.nau.edu.ua/>), на думку ЕГ, є недостатньо структурованою. Під час дистанційного перегляду сторінки ЕГ мала складнощі у пошуку необхідної інформації. Завдяки представленим лінкам у відомостях самооцінювання можна було встановити логічний ланцюжок розташування відповідного файлу. Загалом вся необхідна інформація є оприлюдненою і доступною на сайті.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

ОНП розміщення у вільному доступі на офіційному сайті НАУ (<https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/ects/informatsiya-shchodo-osvitnih-program-2022.html>) та на сайті кафедри соціології та політології (<https://ksp.nau.edu.ua/osvitni-prohramy/>). Проект обговорення ОНП для отримання зауважень та пропозицій зацікавлених сторін (стейкхолдерів) розміщений на сайті НАУ (<https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/proekti/proekti-osvitno-profesiynih-program/proekti-osvitnih-program-2022.html>). На цій же сторінці передбачено наведення активних покликань на пропозиції стейкхолдерів (як відбувається на інших ОП), про те за ОНП Соціологія прикладів пропозицій не було оприлюднено. Зібрання пропозицій від зацікавлених сторін відбувається через контакти уповноваженої особи (ivan.sviatnenko@npp.nau.edu.ua). Серія дистанційних зустрічей дала змогу переконатися що аспіранти й роботодавці ознайомлені з проектами ОНП. Варто наголосити, що на кафедральній сторінці в розділі «Освітні програми» висвітлено ОНП і робочі плани денної і вечірньої форми навчання, натомість відсутній розділ присвячений «Обговорення ОНП», що було б цілком логічним розмістити на сторінці випускової кафедри. На запит ЕГ було завантажено до системи Нацагентства (пункт 9) підтверджуючі документи обговорення змін до ОНП за участю стейкхолдерів та здобувачів з конкретними прикладами формулювання пропозицій

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

ОНП Соціологія оприлюднена на офіційному сайті НАУ (<https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/ects/informatsiya-shchodo-osvitnih-program-2022.html>) і на кафедральній сторінці <https://ksp.nau.edu.ua/osvitni-prohramy/>). Робочі програми (<https://ksp.nau.edu.ua/robochi-navchalni-prohramy/>), силабуси (<https://ksp.nau.edu.ua/sylabusy/>), розклад занять (<https://ksp.nau.edu.ua/rozklad-zaniat-studentiv/>) представлені на кафедральній сторінці. Крім цього, там представлено інформацію про наукові видання (<https://ksp.nau.edu.ua/naukovi-vydannia/>), матеріали й дані наукових конференцій (<https://ksp.nau.edu.ua/konferentsii/>). Також представлено анкету й результати опитування НПП (<https://ksp.nau.edu.ua/rezultaty-opytuvannia-npp/>) та здобувачів вищої освіти (<https://ksp.nau.edu.ua/rezultaty-opytuvannia-zdobuvachiv-phd/>). На головній сторінці розміщені актуальні новини й наявний рубрикатор «Контакти» для зворотного зв'язку (<https://ksp.nau.edu.ua/kontakty/>).

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Висока інформативність й структурованість сторінки "Аспірантура та докторантура" Учасники освітнього процесу ознайомлені зі своїми правами та обов'язками, які відображені у відповідних документах

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

· Відсутність логічного ланцюга у пошуку необхідної інформації на сайті НАУ та кафедральній сторінці · Відсутність розділу «Обговорення ОНП» на сторінці кафедри · Відсутність оприлюднення пропозицій стейкхолдерів на сторінці «Проекти ОП» Рекомендації: · Переглянути інтерфейс і структурувати інформацію на сайтах задля поліпшення навігації. Виконати упродовж 2023-2024 навчального року. · Створити розділ «Обговорення ОНП» на сторінці кафедри до початку нового обговорення ОНП у 2024 року. · Розмістити пропозиції стейкхолдерів на сторінці «Проекти ОП» у найближчий термін і надалі оприлюднювати цю інформацію.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

НАУ має достатньо інформативний сайт, зокрема сторінку «Аспірантури та докторантури». ЗВО сприяє обговоренню ОП шляхом створення окремого розділу, де зібрані всі університетські проекти ОП. На кафедральній сторінці відображено достовірну інформацію про ОП, включаючи її цілі, очікувані результати навчання. Загалом аналіз відомостей й серія зустрічей дала змогу встановити, що пункт 9.3 має повну відповідність вимогам, а пункт 9.1, 9.2 має часткову. Проте ці недоліки є незначними і не впливають на оцінку в цілому. Враховуючи це, ЕГ встановила відповідність рівню В за критерієм 9.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

Відомості СО містять інформацію щодо врахування наукових інтересів здобувачів від моменту їх вступу на ОНП до закінчення навчання. Під час зустрічі зі здобувачами було з'ясовано, що зміст ОНП повністю відповідає їх науковим інтересам. Більшість з них зазначили, що вступали на ОНП «Соціологія» після успішного завершення бакалаврської та магістерської програм в цьому ж університеті, тому мали впевненість, перевірену власним досвідом, що навчання на PhD-програмі буде корисним для їх професійного і кар'єрного зростання. Здобувачі підтвердили, що вступ на ОНП «Соціологія» був їх свідомими та обґрунтованим вибором, оскільки вони прагнуть професійно зростати і розвиватися у викладанні та науковій діяльності. Здобувачі підтвердили, що вже на етапі вступу до аспірантури відбувається з'ясування їх наукових інтересів для подальшого узгодження з проблематикою викладачів та обрання серед них наукового керівника, здатного керувати науково-дослідницькою роботою здобувача у руслі цікавого для нього напрямку. На сьогодні науковими керівниками є проф. Ю. Романенко, який працює за сумісництвом, та проф. О.Хомеріки. Кожен з них має по три здобувача різних років навчання. Звісно, це є великим навантаженням для керівників. Заклад розглядає можливість залучення в штат ще одного фахівця, який би дозволив по-перше, розширити тематику наукових досліджень здобувачів, по-друге, розвантажити діючих наукових керівників, за рахунок вступників на 1 курс. Як НПП, так і здобувачі зазначили, що формулювання теми дисертації є важливим та відповідальним етапом, який займає приблизно три місяці. Тема обговорюється та затверджується на засіданні кафедри. За результатами наукових розвідок здобувачів, тема може бути уточнена. Переважна більшість здобувачів підтвердили, що обрані теми і зміст ОК відповідають їх науковим інтересам. Здобувачі знають про можливість обрання ВК з інших ОП, втім жоден з тих, хто брав участь у відповідній зустрічі, не обирав ВК бакалаврських та магістерських ОП. Здобувачі зауважили, що викладачі максимально намагаються враховувати їх індивідуальні наукові інтереси.

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

У якості додаткового доказу ЕГ була надана інформація щодо тем дисертацій здобувачів і публікацій їх наукових керівників. Аналіз цієї інформації, а також результати самостійного пошуку ЕГ інформації про наукові статті та наукові інтереси керівників, свідчать що така відповідність спостерігається у переважній більшості випадків, і тільки у випадку теми здобувача 1 р.н. Кондратенко «Феномен війни в соціології: український дискурс» тематичний збіг є непрямим. Учасники зустрічей з науковими керівниками та здобувачами підтвердили, що науковий керівник призначається, виходячи з наукових інтересів здобувача, а тема дисертації формулюється з урахуванням, як цих інтересів так і компетентності наукового керівника щодо керування в межах цієї теми. Перелік тем варіюється в межах наукових напрямків соціології освіти, соціології транспорту, візуальної соціології та соціологічної аналітики,

що зумовлено науковими здобутками наукових керівників. Здобувачі відзначили, що їм відомо про можливість зміни теми і наукового керівника, втім з такими випадками, щоб здобувачі ініціювали це за власним бажанням, вони не стикалися. Одна здобувачка зазначила, що вимушена була зробити це з причини смерті наукового керівника. Втім, такі не позначилися негативно на реалізації її індивідуальних наукових інтересів. НПП також зазначили, що на інституційному рівні передбачені процедури зміни наукового керівника. Проте тема дисертації може тільки коригуватися, але не мінятися кардинально.

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливість для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

Кафедра соціології та політології щорічно проводить науково-практичні заходи міжнародного та всеукраїнського рівнів (Міжнародна науково-практична конференція молодих учених і студентів «Політ»; Всеукраїнська науково-практична конференція «Актуальні проблеми сучасного суспільства в фокусі соціології» <https://ksp.nau.edu.ua/konferentsii/>); розширені засідання кафедри, круглі столи тощо. Організаційний супровід навчання забезпечується відділом аспірантури та докторантури В розділі «Наука» на сайті НАУ розміщено інформацію про конференції, стажування, семінари тощо (<https://nau.edu.ua/>). При кафедрі діють наукові гуртки, участь в роботі яких беруть і здобувачі цієї ОНП. Здобувачі мають доступ до бібліотеки та репозитарію НАУ, до наукометричних баз даних, мають можливість користуватися Eduroam Wi-Fi, який розроблений для міжнародної науково-освітньої спільноти та доступний по всьому світу. Здобувачі мають можливість користуватися комп'ютерним обладнанням навчальної лабораторії соціологічної експертизи соціально-політичних процесів, яка діє на факультеті. За публікації у високореєтингових виданнях у складі авторського колективу, а також за достроковий захист дисертації, здобувачі можуть отримати матеріальне заохочення, хоча прикладів на цій ОНП ще не було

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливість для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

ЗВО, та зокрема кафедра соціології та політології, мають достатні можливості щодо залучення здобувачів до міжнародної академічної спільноти через конференції, публікації тощо. Зокрема, НПП пройшли міжнародні стажування в різних міжнародних інституціях, мають міжнародні контакти, можливість спільних публікацій у міжнародних наукових збірниках. Гарант відмітила, що зараз ведуться перемовини з університетом Данії щодо укладання угоди про співробітництво, що б розширило можливості залучення здобувачів до спільних міжнародних проєктів та програм академічної мобільності. На відповідній зустрічі Є.Корень, здобувач 2 р.н. підтвердив, що брав участь у закордонному стажуванні, яке змістовно співвідноситься з темою дисертації. На зустрічі з адміністрацією НАУ начальник науково-дослідної частини Д. Миколаєць зазначив, що проводить фахові семінари для здобувачів з пошуку грантів та процедури подання грантових заявок. Але здобувачі цієї ОНП не брали участь в таких заходах. Здобувачі підтверджували, що мають можливість презентації результатів власних наукових досліджень на конференціях НАУ і на засіданнях наукових гуртків, що функціонують при кафедрі.

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

Наукові керівники Ю.Романенко та О.Хомерікі є активними дослідниками за тематикою здобувачів, регулярно публікуються у фахових виданнях України, у високореєтингових виданнях Scopus та WoS, мають досить високий індекс цитування. Посилаючись на інформацію, надану ЕГ для встановлення відповідності тем дисертацій здобувачів і наукових публікацій їх керівників, можна свідчити про наявність сумісних публікацій. Наукові керівники та здобувачі Є.Корінь, М.Хомерікі є виконавцями НДР кафедри соціології та політології «Авіапасажирів як предмет соціологічного дослідження: науково-інституційні аспекти». Оскільки ця НДР не пов'язана з тематикою дисертаційних досліджень здобувачів, таку залученість можна розглядати як можливість отримання здобувачами навичок наукових та емпіричних досліджень. На момент проведення акредитаційної експертизи НПП кафедри, наукові керівники, здобувачі не беруть участь в реалізації міжнародних дослідницьких проєктів.

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

ЕГ з'ясовано, що академічна доброчесність, її стандарти та принципи регулюються Положенням про виявлення та запобігання академічному плагіату в Національному авіаційному університеті, Порядком перевірки академічних та

наукових текстів на плагіат, Положенням про порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності здобувачами вищої освіти (<https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/akademichna-dobrochestnist/>). Всі здобувачі та НПП підписують декларацію про дотримання академічної доброчесності. Здійснюється постійна політика популяризації академічної доброчесності, а також можливість перевіряти власні роботи на текстові запозичення безкоштовно на ПЗ Unicheck та StrikePlagiarism. Випадків недотримання академічної доброчесності НПП та здобувачів цієї ОНП не виявлено.

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

Підтримка культури академічної доброчесності для наукових досліджень здобувачів Зміст ОНП забезпечує повноцінну підготовку до дослідницької діяльності Діє система апробації результатів наукових досліджень здобувачів

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

Учасники освітнього процесу не залучені до реалізації міжнародних наукових проектів Відсутність договорів про співпрацю з освітніми установами ЄС та України Часткова відповідність публікацій наукових керівників тематиці наукових досліджень здобувачів Наукові керівники та здобувачі не залучені до міжнародної наукової спільноти та не беруть участь в реалізації міжнародних наукових проектів Рекомендації Провести роботу щодо залучення здобувачів до розробки та подання грантових заявок для залученості до реалізації міжнародних проектів, отримання фінансування на власні емпіричні дослідження, зокрема в співпраці з науковими керівниками та науково-дослідною частиною університету. Гаранту у співпраці з НДЧ НАУ організувати заходи щодо роз'яснення здобувачам особливостей залучення до проектної та грантової діяльності. Виконати протягом 2023-2024 н.р. Провести роботу з налагодження співпраці з освітніми установами ЄС та України, підписати договори про співпрацю. Реалізувати протягом 2023-2024 н.р. Науковим керівникам опублікувати наукові статті, які відповідають тематиці наукових досліджень здобувачів (транспорт, війна тощо). Виконати протягом 2023-2024 н.р.

Рівень відповідності Критерію 10.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

Під час зустрічей зі здобувачами, науковими керівниками та адміністрацією ЗВО, а також ознайомлення з документами, ЕГ дійшла висновку, що ОНП в цілому відповідає критерію 10. За підкритеріями 10.1,10.3,10.6 - повна відповідність. Часткова відповідність за підкритеріями 10.2 (часткова відповідність публікацій наукових керівників тематиці наукових досліджень здобувачів),10.4 (наукові керівники та здобувачі не залучені до міжнародної наукової спільноти та не беруть участь в реалізації міжнародних наукових проектів), 10.5 (Учасники освітнього процесу не залучені до реалізації міжнародних наукових проектів). Загалом ОНП відповідає визначеному критерію 10. З огляду на потенціал кафедри, слабкі сторони, які зазначено, можливо виправити в короткі терміни.

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

ЕГ заздалегідь зробила запит на додаткові документи з метою вивчення діяльності та впровадження ОНП, однак гарантом, протягом виїзної акредитації, не було завантажено файлів у повному обсязі. Документи гарант надіслала на пошту після завершення візиту Більшість документів, які було надано в якості додаткових доказів, мають узагальнений не інформативний характер, що ускладнювало роботу ЕГ. ЗВО не було готове до проведення зустрічі з огляду матеріально-технічної бази питання з демонстрацією відео вирішувалося прямо під час зустрічі, тому відео було завантажено в систему для ознайомлення. В документах, завантажених в систему НАЗЯВО (описи ОНП, навчальні плани, програма вступного іспиту тощо) виявлені протиріччя у визначенні гаранта ОНП, відповідність яких з'ясовувалася протягом всього періоду акредитаційної експертизи. На запит ЕГ був наданий опис ОНП 2019 р. і

навчальний план 2019р. Зробивши аналіз цих документів ЕГ побачила, що навчальний план затверджений Вченою Радою протокол №7 від 30.09.2020р., але набір було розпочато у 2019-2020 н.р. Все це створювало перешкоди в роботі ЕГ

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	B

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Баршацька Галина Юрївна

Члени експертної групи

Безрукова Ольга Анатоліївна

Безуглова Валерія Дмитрівна